

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ลำไยจัดเป็นผลไม้เศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศจำนวนมากในแต่ละปี โดยมีการส่งออกทั้งรูปแบบของผลสด และแปรรูปเป็นลำไยอบแห้ง ลำไยบรรจุกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง ผลของลำไยมีลักษณะเป็นผลเดี่ยว มีรูปร่างค่อนข้างกลมหรือรูปไข่ ขนาดของผลแตกต่างกันตามพันธุ์ เปลือกผลมีสีน้ำตาลอ่อน เปลือกบาง ผิวเปลือกเรียบหรือเกือบเรียบ มีปุ่มแบนๆ ปกคลุมที่ผิวเปลือกด้านนอก เนื้อหนา พันธุ์ลำไยที่นิยมปลูกและมีความสำคัญในเชิงการค้าในปัจจุบันคือ พันธุ์อีดอ เนื่องจากการดูแลรักษาง่าย ทนทานต่อโรค ให้ผลผลิตสม่ำเสมอ ผลผลิตที่ได้รับมีคุณภาพดี ลำไยจะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อปลูกไปได้ประมาณ 3 ปี โดยผลผลิตจะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน โดยผลผลิตออกสู่ตลาดมากที่สุดประมาณเดือนสิงหาคม แหล่งปลูกลำไยแรกเริ่มอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ ต่อมาได้มีการขยายการผลิตไปยังภาคต่างๆ ทั่วประเทศ โดยภาคเหนือเป็นภาคที่มีการเพาะปลูกลำไยมากที่สุดในประเทศ และผลผลิตลำไยที่ออกสู่ตลาดมาจากภาคเหนือเป็นส่วนมาก โดยในปี 2546 ภาคเหนือมีพื้นที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ 84.92 ของพื้นที่เพาะปลูกลำไยทั้งหมด และผลผลิตลำไยจากภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 83.27 ของปริมาณผลผลิตลำไยทั้งหมด

การศึกษครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดของลำไย และวิเคราะห์การตอบสนองของอุปทานลำไยต่อปัจจัยทางด้านราคาได้แก่ ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับ ราคาพืชปลูกทดแทนในที่นี้คือ ราคาลิ้นจี่ที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา ราคาปัจจัยการผลิตคือ ราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 และปัจจัยทางด้านกายภาพได้แก่ ผลผลิตต่อไร่ พื้นที่เพาะปลูก ปริมาณน้ำฝน และปริมาณศักยภาพผลผลิตในปีปัจจุบัน และทำการวิเคราะห์ค่าความยืดหยุ่นของอุปทานผลผลิตลำไยเพื่อนำไปใช้ในการประมาณการอุปทานผลผลิตลำไยในอนาคต โดยเน้นศึกษาเฉพาะภาคเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่มีพื้นที่เพาะปลูกลำไยมากที่สุด และผลผลิตลำไยที่ออกสู่ตลาดมาจากภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี 2532 - 2546

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดของลำไย สรุปได้ว่า ลำไยพันธุ์อีดอเป็นพันธุ์ที่ชาวสวนนิยมปลูกมากที่สุด เพราะมีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ออกผลทุกปี เก็บผลได้ก่อน ทำ

ให้ขายได้ราคาดี ตลาดต่างประเทศนิยม สามารถปลูกจำหน่ายทั้งผลสดและแปรรูปทำลำไยกระป๋อง และลำไยอบแห้ง ฤดูกาลปลูกลำไยแบ่งตามพื้นที่ได้เป็น 2 แบบคือ ในพื้นที่ตอนช่วงที่เหมาะสมคือ ต้นฤดูฝน ในพื้นที่ลุ่มจะปลูกในช่วงปลายฤดูฝนต่อกับฤดูหนาว โดยมีช่วงฤดูเก็บเกี่ยวในเดือน มิถุนายนถึงเดือนกันยายน

ต้นทุนการผลิตลำไยพิจารณาเป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่พบว่า ต้นทุนผันแปรซึ่งประกอบด้วยค่าแรงงาน และค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตต่างๆ และต้นทุนคงที่ซึ่งประกอบไปด้วยค่าเช่าที่ดิน ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร ค่าดอกเบี้ยลงทุนเครื่องมืออุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยต้นทุนก่อนให้ผล โดยต้นทุนการผลิตลำไยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายส่วนที่เป็นต้นทุนผันแปร ซึ่งสูงกว่าส่วนที่เป็นต้นทุนคงที่มาก เนื่องจากในการปลูกลำไยจะเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรเป็นส่วนมาก

ตลาดลำไยภายในประเทศแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือลำไยสดและลำไยแปรรูป โดยลำไยสดมีตลาดศูนย์กลางซื้อขายที่สำคัญได้แก่ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไทย ตลาดมหานาค และตลาดปากคลองตลาด ส่วนลำไยแปรรูปได้แก่ ลำไยกระป๋อง และลำไยอบแห้ง กระจายอยู่ตามร้านค้าต่างๆ ไปและตามศูนย์การค้าต่างๆ ตลาดลำไยต่างประเทศ แบ่งเป็นตลาดลำไยสดและลำไยแช่แข็ง ลำไยอบแห้ง มีตลาดหลักที่สำคัญอยู่ที่ประเทศฮ่องกง ลำไยกระป๋องมีตลาดหลักที่สำคัญอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย

ลักษณะการซื้อขายลำไยของเกษตรกรแบ่งออกเป็น 3 แบบ คือการขายแบบเหมาสวน เกษตรกรขายเองหรือขายแบบอิสระ และรวมกลุ่มกันขาย การจำหน่ายลำไยเป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าในระดับต่างๆ ได้แก่ พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าท้องถิ่น พ่อค้าขายส่งกรุงเทพฯ โรงงานแปรรูป พ่อค้าขายส่งต่างจังหวัด พ่อค้าขายปลีก และบางส่วนเกษตรกรจะจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง

ผลจากการวิเคราะห์สมการการตอบสนองของพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยได้แสดงให้เห็นว่า พื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน มีการตอบสนองต่อพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา และราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในสามปีที่ผ่านมา ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 90 ตามลำดับ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบันได้ร้อยละ 72.34

ผลการวิเคราะห์สมการการตอบสนองของผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน มีการตอบสนองต่อผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา และราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบันในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ตามลำดับ และมีการตอบสนองต่อพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 90 ตามลำดับ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบันได้ร้อยละ 69.54

ผลการวิเคราะห์สมการการตอบสนองอุปทานผลผลิตจริงของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าปริมาณอุปทานผลผลิตจริงของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย ในปีปัจจุบัน มีการตอบสนองต่อพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 95 ตามลำดับ และมีการตอบสนองต่อราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบัน ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนปริมาณศักยภาพผลผลิตของลำไยในปีปัจจุบันมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณอุปทานผลผลิตจริงของลำไยในปีปัจจุบันได้ร้อยละ 97.61

เมื่อพิจารณาค่าความยืดหยุ่นของแบบจำลองทั้ง 3 พบว่าค่าความยืดหยุ่นของสมการพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา และราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในสามปีที่ผ่านมา มีค่าเท่ากับ 0.8565 และ 0.3071 ตามลำดับ ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา พื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา และราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบัน มีค่าเท่ากับ -1.1863 4.0363 0.7760 และ -8.9364 ตามลำดับ ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปทานผลผลิตลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ราคาลำไยที่

เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมา ราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบัน และปริมาณศักยภาพผลผลิตของลำไยในปีปัจจุบัน มีค่าเท่ากับ 3.2784 0.0121 -4.3141 และ 0.1825 ตามลำดับ

ในส่วนของการประมาณการอุปทานผลผลิตลำไย ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา 3 สถานการณ์ พบว่าภายใต้ข้อสมมติที่ตั้งขึ้นในแต่ละสถานการณ์พบว่า ในสถานการณ์ A ปริมาณผลผลิตลำไยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.14 ต่อปี โดยในปี 2547 มีปริมาณผลผลิตประมาณ 744,359 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 2,409,992 ตันในปี 2551 ในสถานการณ์ B ปริมาณผลผลิตลำไยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 57.95 ต่อปี โดยในปี 2547 มีปริมาณผลผลิตประมาณ 876,484 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 5,455,346 ตันในปี 2551 ในสถานการณ์ C ปริมาณผลผลิตลำไยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.62 ต่อปี โดยในปี 2547 มีปริมาณผลผลิตประมาณ 540,373 ตัน และเพิ่มขึ้นเป็น 485,929 ตันในปี 2551

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาสภาพทั่วไปทางการผลิตและการตลาด การวิเคราะห์การตอบสนองของอุปทานลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย และประมาณการอุปทานผลผลิตลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย ทำให้ได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์การตอบสนองของพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน คือพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา และราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในสามปีที่ผ่านมา โดยพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบันมากที่สุด ดังนั้นถ้ารัฐบาลต้องการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกลำไยให้สูงขึ้น ก็ควรทำการส่งเสริมให้มีการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกลำไย

2. จากผลการวิเคราะห์สมการการตอบสนองของผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน คือพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา ผลผลิตต่อไร่ของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในสามปีที่ผ่านมา ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมาและราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบัน โดยราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบันมีผลกระทบ

กับผลผลิตต่อไร่ของลำไยในปีปัจจุบันมากที่สุด ดังนั้นถ้ารัฐบาลต้องการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ก็ควรที่จะควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้ต่ำลงเพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ปุ๋ยเคมีได้มากขึ้น

3. จากผลการวิเคราะห์สมการการตอบสนองอุปทานผลผลิตของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณอุปทานผลผลิตของลำไยในปีปัจจุบัน คือพื้นที่เพาะปลูกลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบัน ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับในปีที่ผ่านมาและราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบัน โดยราคาขายปลีกปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในปีปัจจุบันมีผลกระทบต่ออุปทานผลผลิตจริงของลำไยในภาคเหนือของประเทศไทยในปีปัจจุบันมากที่สุด ดังนั้นถ้าต้องการเพิ่มอุปทานผลผลิตของลำไยก็ควรที่จะควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้ต่ำลง และเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกลำไยให้มากขึ้น รวมถึงใช้มาตรการที่จะช่วยให้ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับเพิ่มสูงขึ้น

4. จากการประมาณการอุปทานผลผลิตลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย พบว่าปริมาณอุปทานผลผลิตลำไยมีปริมาณสูงขึ้นทุกปี อาจทำให้เกิดปัญหาอุปทานผลผลิตลำไยล้นตลาดในอนาคตได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้ราคาลำไยที่เกษตรกรได้รับตกต่ำ ดังนั้นรัฐบาลจึงควรเข้าไปควบคุมปริมาณอุปทานผลผลิตลำไย โดยรัฐอาจจะเข้าไปควบคุมราคาปุ๋ยเคมี และใช้นโยบายการลดพื้นที่เพาะปลูกให้ลดน้อยลงเพื่อลดปริมาณอุปทานผลผลิตลำไย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป

นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้แล้ว ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่ออุปทานผลผลิตลำไยในภาคเหนือของประเทศไทย เช่น พันธุ์ลำไย จำนวนแรงงาน นโยบายของรัฐบาล เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรจะเพิ่มปัจจัยอื่นๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องมาเป็นตัวแปรอิสระเพื่อให้สามารถอธิบายการตอบสนองอุปทานลำไยได้มากยิ่งขึ้น